

Σχόλια και Προτάσεις του ΣΕΣ για την τροποποίηση του Ν. 3316/2005

Ο Σύλλογος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων [ΣΕΣ] και τα μέλη τα οποία εκπροσωπεί, έχει άμεσο και έντονο επαγγελματικό ενδιαφέρον για την διαδικασία ανάθεσης μελετών, σύμφωνα με το Ν. 3316/2005. Για το λόγο αυτό, όποτε κατά το παρελθόν έχει τεθεί θέμα τροποποίησης του εκάστοτε ισχύοντος νόμου περί μελετών δημοσίων έργων, ο ΣΕΣ έχει συμμετάσχει σε σχετικές ημερίδες, και σε συνεργασία με αντίστοιχους συλλόγους και φορείς έχει αναπτύξει θέσεις, που περιλαμβάνουν προτάσεις βελτίωσης, σχετικές με το επιστημονικό αντικείμενο του συγκοινωνιολόγου μηχανικού.

Οι βασικοί άξονες που διέπουν τις θέσεις του ΣΕΣ, είναι οι κάτωθι:

- Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο πρέπει να τροποποιηθεί με στόχο την θεσμοθέτηση πλέον διαφανών και αντικειμενικών αξιολογήσεων και την άρση των δυσλειτουργιών, που παράγουν σημαντικές χρονικές καθυστερήσεις σε όλα τα στάδια (ανάθεση, εκπόνηση, έγκριση και αποπληρωμή) των μελετών δημοσίων έργων.
- Η δραστική αλλαγή του θεσμικού πλαισίου με θεσμοθέτηση νέου νόμου που προβλέπει τη σύσταση «Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής Ελέγχου της Παραγωγής Έργων», θα δημιουργήσει σημαντικές καθυστερήσεις κατά την προσαρμογή των δημοσίων υπηρεσιών – εργοδοτών στο νέο καθεστώς και την υιοθέτηση των προτεινόμενων διαδικασιών από την μελετητική αγορά. Οι καθυστερήσεις αυτές, μοιραία, θα επηρεάσουν την εκτέλεση των αντίστοιχων έργων δημοσίου ενδιαφέροντος.
- Οι μελέτες των έργων αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο για την κατασκευή τους και όχι πάρεργο. Σωστές και πλήρεις μελέτες οδηγούν σε ασφαλή, οικονομικά και τεχνικά ορθά έργα, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη των υποδομών, την οικονομική ανάπτυξη, την αειφορία και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Οι δεσμεύσεις που επιβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και η ανάγκη θεσμοθέτησης ενός συμβατού πλαισίου ανάθεσης μελετών, συμβάλλει θετικά στην ενίσχυση των συμφερόντων των Ελλήνων μελετητών.

Ο ΣΕΣ είναι στην διάθεση της Πολιτείας για να συνδράμει στον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου και την διαμόρφωση των απαιτούμενων τροποποιήσεων.

Προτάσεις για την διαδικασία ανάθεσης μελετών

1. Δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής

Εκτιμάται ότι η εμπλοκή διαφορετικών λειτουργιών, όπως η διαιτητική και η διοικητική, ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα προσφυγών στα δικαστήρια που θα μειώσουν ή θα ακυρώσουν στην πράξη την ισχύ και το κύρος της Αρχής. Η Ανεξάρτητη Αρχή θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμη με ρητές στις αρμοδιότητες και ευθύνη να κρίνει τις τυχόν ενστάσεις των διαγωνιζομένων και την πληρότητα των φακέλων.

Η εμπλοκή μηχανισμών ελέγχου ωριμότητας χωρίς προκαθορισμένη διαδικασία εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει πέραν των χρονικών καθυστερήσεων προβλήματα και δυσαρμονίες μεταξύ

δημοπρατούσας αρχής και Διοικητικής Αρχής που γίνεται προσπάθεια με άλλες διατάξεις της παρούσας θεσμικής παρέμβασης, να απαλειφθούν.

2. Πτυχία Μελετών

Όσον αφορά το θέμα της θέσπισης γενικών κατηγοριών μελετών, εκτιμάται ότι η απαίτηση αναδιάταξης των μελετητικών σχημάτων σε συνθήκες οικονομικής κρίσης με συνεχή συρρίκνωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και χωρίς προοπτική μεγάλων έργων σε ορατό χρονικό ορίζοντα, δεν θεωρείται αιτιολογημένη απόφαση και πρέπει να αντιμετωπισθεί εξ' αρχής ορθολογικά. Κάτι τέτοιο άλλωστε θα αποτελέσει και την απαρχή για την απαξίωση των μικρών μελετητικών γραφείων, κάτι στο οποίο ο ΣΕΣ είναι κατηγορηματικά αντίθετος.

Επίσης, η δημιουργία υποκατηγοριών μελετών, ιδιαίτερα στην κατηγορία 10 (συγκοινωνιακές μελέτες), για την οποία ο ΣΕΣ έχει άμεσο ενδιαφέρον, εκτιμάται ότι στην παρούσα φάση θα δημιουργήσει προϋποθέσεις πρόσβασης διαφορετικών ειδικοτήτων στις υπο-κατηγορίες και επομένως είναι αναπόφευκτο να ανακύψουν θέματα επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Ο ΣΕΣ είναι κατηγορηματικά αντίθετος στην πρόσβαση στα πτυχία μελετών, ειδικοτήτων που αυτή την στιγμή δεν μπορούν να τα αποκτήσουν, παρακάμπτοντας έτσι την νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων.

3. Συμμετοχή Κατασκευαστή στην Μελετητική Ομάδα

Η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί ευθεία αμφισβήτηση της υπόστασης του μελετητικού δυναμικού, και ο διαχωρισμός μελετητή – εργολήπτη πρέπει να παραμείνει σε ισχύ, καθότι δεν είναι δυνατή η θεώρηση της ανεπάρκειας (σύμφωνα μάλιστα με τη δομή ελέγχων που εισάγονται στο παρόν νομοσχέδιο) του μελετητή, του Ελεγκτή Μηχανικού (Checker) της επιβλέπουσας υπηρεσίας και της Ανεξάρτητης Αρχής στην υλοποίηση έργου. Προφανώς η «κατασκευασιμότητα» πρέπει να ελέγχεται και ίσως πρέπει να αναζητηθούν άλλοι τρόποι επί αυτού. Ειδικά στις κυκλοφοριακές μελέτες η πρόταση πχ αντιδρόμησης ή μονοδρόμησης μιας οδού δεν υπόκειται στην «κατασκευή» κάποιου πράγματος, αλλά στην ρύθμιση.

Πέραν των προαναφερθέντων ουσιαστικών λόγων απόρριψης του συγκεκριμένου σημείου της πρότασης του ΥΠΟΜΕΔΙ, επισημαίνεται ότι τίθεται και θέμα αρχής, ως προς την ανεξαρτησία των μελετητών.

4. Οικονομική Προσφορά

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή του παρόντος, οι μελέτες των τεχνικών έργων δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πάρεργα, αλλά ως ουσιαστικά εργαλεία για την ποιοτική αναβάθμιση των έργων, την προστασία του περιβάλλοντος, τον περιορισμό του οικονομικού κόστους, τον χρονικό προγραμματισμό. Σχετικά με την ελάχιστη αμοιβή, πρέπει να βρεθεί λύση για την θέσπιση ελάχιστου (κάτω) ορίου ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα υπερβολικών εκπτώσεων που θα αλλοιώσουν τον ανταγωνισμό και θα επηρεάσουν αρνητικά την ποιότητα των μελετών. Κατόπιν τούτου είναι αποδεκτή η δεσμευτική ποσοστιαία έκπτωση (στα «ανεκτά» όρια) επί της τελικής αμοιβής δεν είναι όμως αποδεκτό να διατηρείται η αρχική εκπτώτικη τιμή, ανεξάρτητα από τις επί το πλέον ή έλαττον τροποποιήσεις κατά την διάρκεια εκπόνησης της μελέτης.

Το κόστος της μελέτης κυμαίνεται περίπου στο 3-4% του κόστους κατασκευής ενός έργου. Η παραπάνω διαπίστωση καθιστά προφανές το ότι ενδεχόμενη μείωση του κόστους των μελετών δεν οδηγεί σε ουσιαστική μείωση του κόστους του έργου, αντίθετα μπορεί να

οδηγήσει σε πτώση της ποιότητας της μελέτης, η οποία με βεβαιότητα οδηγεί σε σημαντική αύξηση του κόστους των έργων. Επιπροσθέτως, μείωση της αμοιβής των μελετών μπορεί να οδηγήσει στην «οικονομική εξάρτηση» των μελετητών από οικονομικά συμφέροντα, πρακτική η οποία μετά βεβαιότητας θα βλάψει το Δημόσιο Συμφέρον.

5. Λοιπές προτάσεις για την αναμόρφωση του Ν.3316/2005

- Θεωρείται αναγκαίος ο εκσυγχρονισμός των προδιαγραφών εκπόνησης των μελετών δημοσίων έργων και η εναρμόνισή τους με τον κώδικα αμοιβών.
- Απαιτείται διασφάλιση ίσης μεταχείρισης των ελληνικών και ξένων γραφείων. Η υποχρέωση των Ελληνικών γραφείων για εγγραφή στο μητρώο μελετών σε συγκεκριμένες κατηγορίες με σταθερό πτυχίο (π.χ. Γ ή Ε) δεν αποτελεί υποχρέωση των ξένων γραφείων, τα οποία πολλές φορές εμφανίζονται στο ίδιο αντικείμενο (π.χ. συγκοινωνιακά) με διαφορετικά πτυχία. Οι προτεινόμενες επιπρόσθετες δεσμεύσεις που θα εφαρμοστούν με την εισαγωγή της Ανεξάρτητης Αρχής, εκτιμάται ότι θα επιδεινώσουν την ισχύουσα κατάσταση.
- Σε περιπτώσεις όπου στάδιο/α μελέτης ανατίθενται μαζί με την κατασκευή (ΣΔΙΤ, παραχωρήσεις, σύστημα «μελέτη – κατασκευή», κλπ.), θα πρέπει να προβλέπεται η τήρηση των διατάξεων του Νόμου, όσον αφορά τα πτυχία και να υπάρχει διασφάλιση και προστασία του μελετητή στο θέμα της αμοιβής του και να μην προκύψουν θέματα αθέμιτου ανταγωνισμού.
- Να διαχωριστεί σαφώς το μελετητικό αντικείμενο από αυτό των ερευνητικών έργων.
- Για τα ατομικά πτυχία τάξης Β και Γ να μην υπάρχει υποκατάσταση του πτυχίου κατηγορίας Β από κάποιο αριθμό πτυχίων κατηγορίας Α και των πτυχίων κατηγορίας Γ από κάποιο αριθμό πτυχίων κατηγορίας Α και Β.
- Για τα ατομικά πτυχία τάξης Α' και Β' να "ενεργοποιηθεί" το κριτήριο της "εντοπιότητας" μέσω της "γνώσης των τοπικών συνθηκών".

Να εξασφαλίζεται η επίβλεψη των μελετών από δυναμικό αντίστοιχο του δυναμικού που εκπόνησε τη μελέτη και να προβλέπεται η δυνατότητα αξιοποίησης των μελετητών στην επίβλεψη των εκπονούμενων μελετών.

Ο ΣΕΣ, ως επιστημονικός και επαγγελματικός φορέας, εκπρόσωπος των Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων είναι στη διάθεση της Πολιτείας, ώστε σε συνεργασία με το ΤΕΕ και τα συναρμόδια Υπουργεία να συμβάλλει με οποιονδήποτε τρόπο απαιτηθεί στο διάλογο για την αναβάθμιση της ποιότητας των μελετών και την προστασία των επαγγελματικών δικαιωμάτων των μελών του.